

V Praze dne 9. července 2013
Č.j.: 754/13

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
novely trestního řádu a zákona o Policii ČR

I. Úvod:

Předkládaný návrh obsahuje novely zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Předložená novela trestního řádu a zákona o Policii ČR sleduje dva hlavní cíle. Prvním je snaha omezit riziko vzniku průtahů v trestním řízení, což novela navrhuje řešit úpravou v sedmi institutech trestního řádu, a dále se předloženým návrhem česká právní úprava uvádí do souladu se směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení.

V rámci změn vedoucích k urychlení trestního řízení novela řeší následující okruhy témat:

1. doručování do vlastních rukou,
2. řízení proti uprchlému,
3. trestní příkaz,
4. umožnění prohlásit některé skutečnosti za nesporné nejen ve zkráceném řízení,
5. dohody o vině a trestu,
6. využití úředních záznamů,
7. pořádková opatření, kterými lze reagovat na neuposlechnutí příkazu nebo výzvy orgánu činného v trestním řízení, nebo na maření jednání soudu nebo úkonu přípravného řízení.

Navrhovaná opatření jsou spíše technického charakteru a jejich smyslem je zrychlení trestního řízení zejména v těch fázích řízení, kde trestní řád dosud striktně požaduje opakování některých úkonů v navazujících fázích trestního řízení. Tato ustanovení by měla zejména pomoci v případech méně závažných trestných činů (TČ) nebo v případech TČ, kdy o jeho pachateli není výraznějších pochyb.

Jedinou výraznější substantivnější změnou je rozšíření využití dohod o vině a trestu, které byly do českého trestního řádu zavedeny poměrně nedávno novelou č.193/2012 Sb. Dohoda o vině a trestu umožňuje zjednodušený postup v případech, kdy obviněný prohlásí, že se cítí být vinen skutkem, pro který je stíhán, a sjedná se

státním zástupcem dohodu ohledně trestu, popř. ochranného opatření, a ohledně rozsahu a způsobu náhrady škody. Pro stanovení výše trestu platí shodná pravidla, jako by k uložení trestu docházelo v řízení před soudem, k uzavírání dohody o vině a trestu tedy obviněný není motivován například snížením trestních sazeb, sjednání dohody o vině a trestu rovněž nepředstavuje žádnou zvláštní polehčující okolnost, pouze umožňuje výrazně urychlit trestní proces. Podle současné právní úpravy nelze dohodu o vině a trestu sjednat v řízení o zvlášť závažném zločinu a v řízení proti uprchlému. Dle navrhovatele je toto omezení podle poznatků z praxe jedním z důvodů, proč není tento institut příliš využíván, a proto je navrženo rozšířit využití dohod o vině a trestu také na zvlášť závažné TČ.

V části novely, která implementuje směrnici o právu na informace v trestním řízení, jsou nově zpřísněny poučovací povinnosti policejních orgánů provádějících zadržení osob podezřelých a trestně stíhaných a nově je zavedena povinnost předat zadržené osobě písemné poučení o jejich právech.

II. Připomínky a návrhy změn

RIA je u tohoto návrhu zpracována poměrně kvalitně. U každého jednotlivého okruhu témat je obsaženo variantní řešení problému včetně vyhodnocení jednotlivých variant řešení. Současně je v návrhu obsaženo vyhodnocení nákladů a přínosů navržené úpravy. V části návrhu zabývajícího se zrychlením trestního řízení předkladatel nepředpokládá nové náklady pro státní správu v souvislosti s předloženou úpravou. V části návrhu implementujícího evropskou směrnici o právu na informace v trestním řízení předkladatel vznik určitých dodatečných nákladů předpokládá, ale jejich výše je považována za relativně marginální, neboť těmito náklady bude pouze tištěné písemné poučení o právech zadrženého, které se bude nově každému zadrženému předávat.

K výše zpracované RIA lze uvést dvě výhrady. U jednotlivých navržených změn týkajících se trestního řízení chybí alespoň kvalifikovaný odhad, kolika trestních řízení se navržené úpravy dotknou, resp. kolik trestních řízení bude navrženými změnami urychleno. Tento počet by měl jít odvodit z existujících statistik ministerstev vnitra a spravedlnosti. Druhá výhrada směřuje k chybějícímu výpočtu dodatečných nákladů, které přinese část novely implementující evropskou směrnici o právu na informace v trestním řízení. Výše těchto nákladů by šla zjevně odvodit jednoduchým matematickým výpočtem - počet zadržených osob krát průměrný náklad na tisk jednoho poučení pro zadrženého.

III. Závěr

Předložená RIA odpovídá požadovaným formálním a obsahovým požadavkům. Jediné dvě výhrady vůči RIA jsou popsány v části dvě této zprávy a po doplnění požadovaných informací ze strany předkladatele a odsouhlasení tohoto doplnění zpravodajem návrhu je možné návrh doporučit LRV k projednání.

Vypracoval: JUDr. Petr Solský

prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise